

РЕФЕРАТИ

Частина 1. ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ ТА ЕЛЕКТРОУСТАТКУВАННЯ

УДК 621.31.027.5

Значения допустимых кратковременных токов утечки в рудничных участковых сетях / Вареник Е.А. // Гірнична електромеханіка та автоматика: Наук. – техн. зб. – 2003. – Вип. 71. – С. 3-8.

Викладено результати досліджень формування струмів витоку в рудничних мережах напругою до 1140 В та методів їхнього обмеження до короткочасно безпечних значень з урахуванням реальних параметрів дільничних мереж.

Изложены результаты исследований формирования токов утечки в рудничных сетях напряжением до 1140 В и методов их ограничения до кратковременно безопасных значений с учетом реальных параметров участковых сетей.

УДК 621.311.019.3

Повышение качества оценки структурных состояний электрической сети при ее формализации / В.И. Скоробогатова // Гірнична електромеханіка та автоматика: Наук. – техн. зб. – 2003. – Вип. 71. – С. 9-10.

Представлено фактори, що впливають на вірогідність оцінок структурних станів діючих і синтезованих електричних мереж складної конфігурації при формалізованому оцінюванні.

Представлены факторы, влияющие на достоверность оценок структурных состояний действующих и синтезируемых электрических сетей сложной конфигурации при формализованном оценивании.

УДК 621.315.017.001.24

Принципы расчета технологических потерь электроэнергии в действующих электрических сетях / В.И. Скоробогатова // Гірнична електромеханіка та автоматика: Наук. – техн. зб. – 2003. – Вип. 71. – С. 11-13.

Викладено новий підхід до розрахунку технологічних втрат електроенергії у діючих електричних мережах та запропонована модель розрахунку електричного навантаження за витратах потужності, що дозволяє формувати обґрунтовані регулюючі впливи на режими роботи діючих мереж з метою енергозбереження.

Изложен новый подход к расчету технологических потерь электроэнергии в действующих электрических сетях и предложена модель расчета электрической нагрузки по потерям мощности, что позволяет формировать обоснованные регулирующие воздействия на режимы работы действующих сетей с целью энергосбережения.

УДК 621.316.9:621.616.13

Система автоматического управления дугогасящим реактором / Ф.П. Шкрабец, А.В. Остапчук // Гірнична електромеханіка та автоматика: Наук. - техн. зб. – 2003. – Вип.71.– С. 14-17.

Виконано аналіз систем автоматичного керування дугогасниковими реакторами, і розроб-

лений пристрій, що використовує спосіб накладення двох сигналів непромислових частот. Приведено функціональну схему і викладено принцип роботи пристрою. Выполнен анализ систем автоматического управления дугогасящими реакторами, и разработано устройство, использующее способ наложения двух сигналов непромышленных частот. Приведена функциональная схема и изложен принцип работы.

УДК 621.317.334.4

Определение места повреждения изоляции в силовых сетях/ М.М. Белый, В.В. Коренский, А.С. Миреев // Гірнична електромеханіка та автоматика : Наук.–техн. зб. – 2003. – Вип. 71. – С. 18-21.

Отримані залежності аргументу збільшення вхідного опору силової лінії після виникнення в неї пошкодження ізоляції з урахуванням компенсації параметрів лінії до виникнення пошкодження. Показана можливість зменшення його не лінійності. Запропоновано пристрій для визначення місця пошкодження ізоляції силової лінії, в якому використовується метод порівняння значень вхідного опору лінії та моделі в різних режимах.

Получены зависимости аргумента приращения входного сопротивления силовой линии после возникновения в ней повреждения изоляции с учетом компенсации параметров линии до возникновения повреждения. Показана возможность уменьшения его нелинейности. Предложено устройство для определения места повреждения изоляции силовой линии, в котором используется метод сравнения значений входного сопротивления линии и модели в различных режимах.

УДК: 621.311.1

Особенности эксплуатации линий электропередач в сложных погодных условиях / А.Н. Гребенюк // Гірнична електромеханіка та автоматика: Наук. – техн. зб. – 2003. – Вип. 71 – С. 21-24.

Проведено класифікацію ожеледневих утворень. Зроблено аналіз роботи ліній електропередачі в осінньо – зимовий період за останні 13 років для умов дніпропетровського регіону.

Проведена классификация гололедных образований. Сделан анализ работы линий электропередачи в осенне – зимний период за последние 13 лет для условий днепропетровского региона.

УДК 622.6:622.33.012.2

Провод для сетей тока повышенной частоты / А.Я. Рыбалко, В.И. Панченко // Гірнична електромеханіка та автоматика: Наук. – техн. зб. – 2003. – Вип. 71. – С. 24-31.

Для диапазона частот 4 ... 10 кГц исследован вопрос выбора сечения и оценки электрических характеристик провода. Даны оценки проявления поверхностного эффекта и эффекта близости по увеличению активного сопротивления провода. На их основе обоснованы рекомендации: выполнять тяговую сеть многопроволочным проводом; проволочки должны быть изолированными и располагаться в трубчатом проводящем слое.

Для діапазону частот 4 ... 10 кГц досліджено питання вибору перетину і оцінки електричних характеристик проводу. Подано оцінки вияву поверхневого ефекту і ефекту близькості щодо збільшення активного опору проводу. На їх базі обґрунтовані рекомендації: виконувати

тягову мережу багатопроволочним проводом; проволочки повинні бути ізольованими і розташовуватися в трубчастому провідному шарі.

УДК 621.3:621.385.2

Некоторые вопросы контроля температуры электрооборудования / С.И. Чорний, А.С. Довгань, Н.А. Яланская // Гірнича електромеханіка та автоматика: Наук.-техн. зб.-2003. –Вип. 71.– С. 31-35.

Виконано аналіз проблем контролю температури частин електрообладнання, що можуть знаходитися під напругою. Розроблено технічні пропозиції з контролю температури електрообладнання, які дозволяють виконати гальванічну розв'язку між об'єктом та пристроями контролю і обробки інформації. Запропоновано методичні підходи до контролю зносу ізоляції електрообладнання та температури напівпровідникових перетворювачів.

Выполнен анализ проблем контроля температуры частей электрооборудования, которые могут находиться под напряжением. Разработаны технические предложения по контролю температуры электрооборудования, которые позволяют осуществить гальваническую развязку между объектом и устройствами контроля и обработки информации. Предложены методические подходы для контроля износа изоляции электрооборудования и температуры полупроводниковых преобразователей.

УДК: 622.64:621.311.1

Экономия электроэнергии на конвейерном транспорте шахты "Юбилейная" ГХК "Павлоградугль" / Ю.Т. Разумный, А.В. Рухлов, А.С. Довгань // Гірнича електромеханіка та автоматика: Наук. – техн. зб. – 2003. – Вип. 71.– С. 35-45.

Проаналізована система підземного конвеєрного транспорту шахти "Ювілейна" ДХК "Павлоградугілля". Виконано порівняння розрахункових потужностей, споживаних двигунами конвеєрів з мережі, з паспортними, і дані рекомендації по вибору місця розташування і ємності акумулюючих бункерів для зниження споживання електроенергії конвеєрним транспортом шахти. Відповідно до запропонованих рекомендацій виконаний розрахунок річного економічного ефекту і терміну окупності капітальних вкладень.

Проанализирована система подземного конвейерного транспорта шахты "Юбилейная" ГХК "Павлоградуголь". Произведено сравнение расчетных мощностей, потребляемых приводными двигателями конвейеров из сети, с паспортными, и даны рекомендации по выбору места расположения и емкости аккумулирующих бункеров для снижения потребления электроэнергии конвейерным транспортом шахты. В соответствии с предложенными рекомендациями выполнен расчет годового экономического эффекта и срока окупаемости капитальных вложений.

Частина II. АВТОМАТИЗАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ

УДК 621.311.004.18:62-83

Пространственно-векторное управление групповым IGBT преобразователем для коррекции качества электроэнергии в системах электропривода с общими шинами постоянного тока / А.А. Колб // Гірнича електромеханіка та автоматика: Наук. – техн. зб. – 2003. – Вип. 71. – С. 46-53.

Предложен алгоритм пространственно-векторного управления силовым активным фильтром в системах электропривода с общими шинами постоянного тока и емкостным накопителем электроэнергии для активного управления потреблением реактивной мощности,

сниження рівня гармонік, симетризування навантаження та стабілізації напруги (устранення коливань та відхилень напруги). Предложенный алгоритм управления минимизирует также частоту коммутации силовых ключей IGBT-инвертора при заданном уровне пульсаций тока (токовом коридоре).

Запропоновано алгоритм просторово-векторного керування силовим активним фільтром у системах електропривода з загальними шинами постійного струму і ємнісним накопичувачем електроенергії для активного керування споживанням реактивної потужності, зниження рівня гармонік, симетрування навантаження і стабілізації напруги (усунення коливань та відхилень напруги). Запропонований алгоритм керування мінімізує також частоту комутації силових ключів IGBT-інвертора при заданому рівні пульсацій струму (токовому коридорі).

УДК 681.5:666.3/.7

Горизонтальная интеграция автономных подсистем технологического уровня предприятий керамической промышленности/ Т.В. Бабенко // Гірнична електромеханіка та автоматика: Наук. – техн. зб. – 2003. – Вип. 71. – С. 53-57.

Розглянута задача інформаційної інтеграції автономних підсистем і обладнання на горизонтальному рівні в загальному контексті вирішення проблеми створення єдиного інформаційного простору промислового підприємства. Реалізація концепції дозволить забезпечити підвищення ефективності виробництва в керамічній галузі.

Рассмотрена задача информационной интеграции автономных подсистем и устройств на горизонтальном уровне в общем контексте решения проблемы создания единого информационного пространства промышленного предприятия. Реализация концепции обеспечит повышение эффективности производства в керамической отрасли.

УДК 21.622

Развитие систем управления электроприводом рудничных электровозов / А.Б. Иванов, Самер Азми Абдель-Жавад // Гірнична електромеханіка та автоматика: Наук.-техн. зб.-2003.-Вип. 71. -С. 57-61.

Наведено загальний алгоритм управління електроприводом рудникового електровоза та складено функціональну схему мікропроцесорної системи управління.

Приведен общий алгоритм управления электроприводом рудничного электровоза и оставлена функциональная схема микропроцессорной системы управления.

УДК 621.385.035

Определение параметров электрического сигнала с использованием микросхемы AD736 / Глухова Н.В. // Гірнична електромеханіка та автоматика: Наук.-техн. зб. – 2003. – Вип. 71. – С. 61-66.

Розглянуті засоби щодо оперативного отримання параметрів електричних сигналів (діючого, середнього, амплітудного значень) на базі використання мікросхеми AD736.

Рассмотрены средства для оперативного получения параметров электрических сигналов (действующего, среднего, амплитудного значений) на основе использования микросхемы AD736.

УДК: 681.5.01

Расчет микропроцессорной двухконтурной системы подчиненного регулирования в пакете MATLAB / Р.А. Мазур, В.Л. Соседка // Гірнична електромеханіка та автоматика: Наук.-техн. зб. – 2003. – Вип. 71. – С. 66-74.

Наведено структурну схему двоконтурної мікропроцесорної системи регулювання, проаналізовано роботу цифро-аналогового перетворювача та обґрунтовано методику розрахунку цифрової корекції з використанням Z і W перетворювань. Система промодельована з урахуванням квантування. Зазначено, що у цьому випадку в контурі струму виникають незгасаючі коливання. Обґрунтовано структуру та методику розрахунків параметрів системи, що зменшує коливання струму до припустимих границь (значень).

Приведена структурная схема двухконтурной микропроцессорной системы регулирования, проанализирована работа аналого-цифрового преобразователя и обоснована методика расчета цифровой коррекции с использованием Z и W преобразований. Система промоделирована с учетом квантования по уровню. Показано, что в этом случае в контуре тока возникают незатухающие колебания. Обоснованы структура и методика расчета параметров системы, уменьшающая колебания тока до допустимых пределов.

Частина III. ГІРНИЧА ЕЛЕКТРОМЕХАНІКА

УДК 622.625.28

Выбор рациональных параметров дискового тормоза шахтного локомотива с многосекторным тормозным диском / А.Г. Моня // Гірнична електромеханіка та автоматика: Наук.-тех. зб. – 2003. – Вип. 71. – С. 75-82.

Проведено порівняльний аналіз реалізації максимально можливого коефіцієнта зчеплення коліс з рейками при гальмуванні шахтного локомотива дисковим гальмом, що створює постійний і пульсуючий гальмівний моменти на осі колісної пари. Показано, що при пульсуючому гальмівному моменті зменшується час гальмування і гальмівний шлях шахтного локомотива.

Проведен сравнительный анализ реализации максимально возможного коэффициента сцепления колес с рельсами при торможении шахтного локомотива дисковым тормозом, создающим постоянный и пульсирующий тормозной моменты на оси колесной пары. Показано, что при пульсирующем тормозном моменте уменьшается время торможения и тормозной путь шахтного локомотива.

УДК 536.5:542.97:543.27

Особенности выбора температурного режима термokatалитического датчика, предназначенного для эксплуатации в среде высоких (послевзрывоопасных) концентраций метана / В.М. Гингольд, В.А. Бублейник, А.В. Делямуре // Гірнична електромеханіка та автоматика: Наук. – техн. зб. – 2003. – Вип. 71. – С. 82-88.

Розглянуто вплив високих (післястехіометричних) концентрацій метану на функцію перетворення й основні метрологічні параметри термokatалітичного датчика. Розкрито один з основних механізмів цього впливу, що полягає в неприпустимому охолодженні поверхні каталізатора через підвищення коефіцієнта теплопровідності аналізованого середовища, де є великі концентрації метану. Приведено аналітичні вирази, які описують це явище.

Рассмотрены влияние высоких (послестехиометрических) концентраций метана на функцию преобразования и основные метрологические параметры термokatалитического дат-

чика. Раскрыт один из основных механизмов этого влияния, заключающийся в недопустимом охлаждении поверхности катализатора из-за повышения коэффициента теплопроводности анализируемой среды, содержащей большие концентрации метана. Приведены аналитические выражения, описывающие это явление.

УДК 622.625.835

Способ обнаружения поврежденного аккумулятора в тяговой батарее рудничных электровозов/ С.В. Иванова, В.В. Коренский, М.М. Белый // Гірнична електромеханіка та автоматика: Наук. – техн. зб. – 2003. – Вип. 71. – С. 88-94.

Показано стан ізоляції акумуляторних батарей рудникових електровозів. Доказана необхідність розробки пристрою, що дозволяє швидко і точно зробити пошук пошкодженого акумулятора (елементу) в тяговій батареї. Наведено аналіз існуючих способів контролю ізоляції акумуляторних батарей та пошуку елемента батареї з пошкодженою ізоляцією. Запропоновано спосіб виявлення в батареї, без її розбирання, пошкодженого акумулятора.

Показано состояние изоляции аккумуляторных батарей рудничных электровозов. Доказана необходимость разработки устройства, позволяющего быстро и точно произвести поиск поврежденного аккумулятора (элемента) в тяговой батарее. Приведен анализ существующих способов контроля изоляции аккумуляторных батарей и поиска элемента батареи с поврежденной изоляцией. Предложен способ обнаружения в батарее, без ее разборки, поврежденного аккумулятора.

УДК 622.53.004

О повышении эффективности эксплуатации водоотливных установок / В.И. Самуся, И.Ю. Хиврич // Гірнична електромеханіка та автоматика: Наук.- техн. зб. –2003. – Вип. 71. – С. 94-96.

Проведено аналіз існуючих способів освітлення шахтних вод для підвищення ефективності роботи водовідливних комплексів. Сформульовані завдання досліджень можливості застосування гідроциклонних устаткувань для зниження забруднення навколишнього середовища скидами шахтних шламових вод.

Проведен анализ существующих способов осветления шахтных вод для повышения эффективности работы водоотливных комплексов. Сформулированы задачи исследований возможности применения гидроциклонных установок для снижения загрязнения окружающей среды сбросами шахтных шламовых вод.

УДК 622.678.52

Усовершенствование узлов крепления направляющих скольжения аварийно - спасательной клетки / В.И. Самуся, Е.П. Торба // Гірнична електромеханіка та автоматика: Наук. – техн.зб. – 2003. – Вип. 71. – С. 96-101.

Розглянуто фактори, що впливають на плавність пересування кліті по провідникам стовбура. Запропоновано варіант удосконалення вузлів кріплення спрямовувальних ковзаня аварійно-рятувальної кліті.

Рассмотрены факторы, которые влияют на плавность перемещения клетки по проводникам ствола. Предложен вариант усовершенствования узлов крепления направляющих скольжения аварийно-спасательной клетки.

УДК 621.542/.543:622.012.2

О влиянии внутренних потоков на газодинамические характеристики секций неохлаждаемых турбокомпрессоров / В.І. Самуся, Ю.І. Оксень, В.А. Корсун // Гірнична електромеханіка та автоматика: Наук.-техн. зб. – 2003. – Вип. 71. – С. 101-107.

Розроблено математичну модель газодинамічних характеристик секцій не охолоджуваних ступенів турбокомпресорів з урахуванням внутрішнього протікання газу через лабіринті ущільнення. На основі моделювання встановлено закономірності зміни паспортних характеристик ступенів через вплив підвищених протоків.

Разработана математическая модель газодинамических характеристик секций неохлаждаемых ступеней турбокомпрессоров с учетом внутренних протечек газа через лабиринтные уплотнения. На основе моделирования установлены закономерности изменения паспортных характеристик ступеней вследствие влияния повышенных протечек.

УДК 622.648:001.5:621.313.333-5

Моделирование режимов работы карьерного гидротранспортного комплекса с учетом параметров установленных электродвигателей / Е.В. Семененко// Гірнична електромеханіка та автоматика: Наук. - техн. зб. - 2003. – Вип. 71.- С. 107-113.

Запропоновано математичну модель, яка дозволяє визначати параметри та режими роботи кар'єрного гідротранспортного комплексу при зміні властивостей та концентрації матеріалу, що транспортується, з урахуванням робочих характеристик встановлених електродвигунів, а також прогнозувати ці режими при зміні електродвигуна на менш потужний.

Предложена математическая модель, позволяющая определять параметры и режимы работы карьерного гидротранспортного комплекса при изменении свойств и концентрации транспортируемого материала, с учетом рабочих характеристик установленных электродвигателей, а также прогнозировать эти режимы при замене электродвигателя на менее мощный.

УДК 621.337.522

Рациональные режимы рекуперации электровозов/ Д. В. Устименко// Гірнична електромеханіка та автоматика: Наук.-техн. зб. – 2003. – Вип. 71. – С. 113-121.

Розглядається можливість підвищення енергії, що повертається в мережу у випадку рекуперативного гальмування із зниженням швидкості, при використанні м'яких характеристик рекуперативного гальмування. В якості прикладу наведено розрахунок енергії, часу та довжини гальмівного шляху для зміни гальмівної сили по параболічному, гіперболічному законам та виконано порівняння з цими величинами розрахованими для гальмування по обмеженням характеристики рекуперативного гальмування.

Рассматривается возможность увеличения энергии возвращаемой в сеть в случае рекуперативного торможения с уменьшением скорости, при использовании мягких характеристик рекуперативного торможения. В качестве примера представлен расчет энергии, времени и длины тормозного пути для изменения тормозной силы по параболическому, гиперболическому законам и выполнено сравнение с этими величинами определенными для торможения по ограничениям характеристики рекуперативного торможения.

УДК: 622.233.6: 658.012.011.56.005

Удосконалювання приводних систем бурових верстатів для кар'єрів Кривбасу/ В.С. Хілов // Гірнича електромеханіка та автоматика: Наук. - техн. зб.-Вип. 71. - С. 121-127.

Розглянуто приводні системи приводів подачі й обертання для верстатів шарошкового буріння. Проаналізовано техніко-економічні перспективи впровадження приводів перемінного струму замість широко застосованих приводів постійного струму.

Рассмотрены приводные системы приводов подачи и вращения для станков шарошечного бурения. Проанализированы технико-экономические перспективы внедрения приводов переменного тока вместо широко применяемых приводов постоянного тока.

УДК 622.7.012.7:658.011.56

Дослідження коректності побудови математичних моделей процесу переробки сировини гірничо - збагачувальним комбінатом / М.В. Назаренко // Гірнича електромеханіка та автоматика: Наук. – техн. зб. – 2003. – Вип. 71. – С. 128-133.

Проведено аналіз даних, які використовуються для створення математичних моделей об'єкта керування.

Проведен анализ данных, которые используются для создания математических моделей объекта управления.

УДК 681.518.54

Статистичні ексцесивні інформаційні оцінки процесів діагностування гірничих електромеханічних установок./ Л.І. Мещеряков // – Гірнича електромеханіка та автоматика: Наук.-техн. зб., – 2003, – Вип. 71. - С. 133-140.

Відображено аналітичний опис статистичних ексцесивних оцінок енергоінформаційних сигналів. Використовування їх в якості діагностичних оцінок дає можливість підвищити швидкість і точність визначення цифрових управляючих сигналів в системах оптимального діагностування і управління гірничих технологічних агрегатів.

Отражено аналитическое описание статистических эксцессионных оценок энергоинформационных сигналов. Использование их в качестве диагностических оценок дает возможность повысить быстродействие и точность определения цифровых управляющих сигналов в системах оптимального диагностирования и управления горных технологических агрегатов.